

U ovom se radu daje komparativna analiza nekih morfoloških i biokemijskih parametara, mjerenih tijekom ranijih faza embrionalnog razvoja ježinca, vrste *Paracentrotus lividus* Lam., od oplodnje do faze pluteusa. Nakon izlaganja neoplođenih jajašaca raznim koncentracijama pentaklorfenola (PCP), primijećeni su: smanjenje brzine i desinhronizacije procesa brazdanja, poremećena diferencijacija, malformacija, te konačni zastoj i smrt ranih embrionalnih stadija. S istih uzoraka izmjerena je promjena aktivnosti nekih specifičnih metaboličkih enzima: glutamat 6-fosfat dehidrogenaze (G_6PDH), glutamat piruvat transaminaze (GPT) i glutamat oksalat transaminaze (GOT). Istovremeno, izmjerena je i brzina sinteze ehinokroma, karakterističnog pigmenta u ježinaca, čija je proizvodnja u linearnoj korelaciji s brzinom razvoja mladih embrija. Osim G_6PDH , sva su mjerenja pokazala visok stupanj negativne korelacije s obzirom na koncentraciju PCP-a, te međusobnu značajno visoku pozitivnu korelaciju.

Na ovom se primjeru pokazuje pogodnost ovih test objekata u toksikološkim istraživanjima i u ekotoksikološkim »bioassay« postupcima te se ističe prednost brzih i objektivnijih biokemijskih testova u usporedbi sa dugotrajnim i neizbježno subjektivnim morfološkim opažanjima.

(157)

Prisutnost sredozemne medvjedice (*Monachus monachus* Hermann 1779) u istočnom dijelu Jadrana

Hrvoje Gomerčić i Đuro Huber

Veterinarski fakultet, Zagreb

Cilje je ovog istraživanja bio prikupiti sve dostupne i pouzdane informacije o trenutnom statusu sredozemne medvjedice (*Monachus monachus* Hermann 1779) u jugoslavenskom dijelu Jadrana, tj. riješiti dilemu da li ta vrsta u nas još uopće živi.

U okviru rada Grupe za zaštitu ugroženih životinjskih vrsta Hrvatskog biološkog društva nastojali smo, tijekom 1982. i 1983. godine, usmenim anketiranjem, tiskanicom, kao i općom propagandnom akcijom prikupiti podatke o videnjima sredozemne medvjedice u našem dijelu Jadrana u posljednjih 6 godina (od 1978.). Kao vjerodostojan podatak bilježili smo samo neposredan razgovor s osobom koja je bila sudionik susreta sa sredozemnom medvjedicom u praćenom razdoblju. Iz potankog opisa događaja i videne životinje od strane anketirane osobe, prosudili smo da li je to stvarno bio susret sa sredozemnom medvjedicom.

Ukupno smo registrirali 21 podatak o videnjima sredozemne medvjedice u tom razdoblju. Najviše ih je (11) bilo oko otoka Lastova, a pojedinačna zapažanja zabilježena su kod Pelješca, Hvara, Mljeta, Brusnika, Palagruže i Paga. Posebice je značajan nalaz na južnoj strani otoka Paga kao neočekivano daleka sjeverna točka areala sredozemne medvjedice u Jadranu. S dosta velikom sigurnošću možemo tvrditi da sredozemna medvjedica nije viđena oko toka Visa od 1978. godine.

Smatramo da u Jadranu još preživljava, doduše vrlo prorijeđena, populacija sredozemne medvjedice te da još ima smisla i da je krajnje potrebna temeljita akcija za zaštitu i proučavanje ove vrste.

Hrvatsko biološko društvo

**DRUGI KONGRES BIOLOGA
HRVATSKE**

Zadar, 1.-6.10.'84.

ZBORNIK

SAŽETAKA PRIOPĆENJA

Zagreb, rujna 1984.

ZBORNIK SAŽETAKA PRIOPĆENJA DRUGOG KONGRESA BIOLOGA HRVATSKE

Uredili:

Prof. dr **HRVOJE GOMERČIĆ**, glavni urednik

i

Dr **DURO HUBER**, pomoćni urednik

Hrvatsko biološko društvo
ZAGREB, 1984.